

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

спілка акційна у Львові

вул. Підваля ч. 7.

На підставі ухвали Загальних Зборів акціонерів Земельного Банку Гіпотечного, акційної спілки у Львові з дня 22. травня 1925. і постанови міністрів скарбу як також промислу і торгівлі, сповіщеної в Моніторі Польським з дня 20. серпня 1926. ч. 189. акційний капітал Земельного Банку Гіпотечного у Львові складаючийся з 10.500 штук акцій по зол. 25.— підвищується о зол. 739.500 або до зол. 1.000.000.— через видання 29.500 штук акцій нової емісії по зол. 25.— номінальної вартості за штуку і в тій цілі оголошується субскрипцію на наступних умовах:

1) Емісійний курс означується на зол. 26.— за акцію.

3) Емісійного курсу в висоті зол. 26.— призначається на основний капітал зол. 25.— а позісталу решту по стр. ченню коштів зв'язаних з емісією на запасний фонд.

2) Першенство до набування 28.000 акцій нової емісії при- слугує власникам акцій давньої емісії у відношенні до кількості посідаємих акцій т. є по 8. акцій нової емісії на кожні 3 акції давні.

Акціонери бажаючи користати з права побору мають в речинці до 1. листопада 1926. в год. 12. предложити Дирекції Земельного Банку Гіпотечного, акційної спілки у Львові свої давні акції без купонових аркушів, згідно оскільки їх давні акції знаходяться в перехованню тогож Банку, дотичне посвідчення та зложити рівночасно в готівці ціну емісійну по зол. 26.— на кожну акцію нової емісії.

3) На акції непобрані на підставі права першенства приймається зголошення в дорозі вільної субскрипції.

Зголошення належить вносити до Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові до дня 4. листопада 1926. і рівночасно зложити в готівці ціну емісійну то є по зол. 26.— на кожну акцію.

Приділ тих акцій доконає Надзвірна Рада Банку по закритті субскрипції після свого вирішення.

4) Субскрибентам, котрих зголошення не будуть узгадані вщільності вглядно в часті, звернеться по замкненню субскрипції виплачену квоту на неприділені акції.

5) По думці статуту акції мають бути в засаді виставлені до половини основного капіталу на окатаеля а в половині на назвиска з означенням місця замешкання і звання акціонера.

Оскільки хто з субскрибентів бажає, щоби більше як половина приділених йому акцій була на його назвиско, буде ласкавий це бажання зазначити в зголошенню.

6) Під оглядом прав прислугуючих власителям акцій нової емісії зістають вони зрівнані з давніми з хвилею вписання підвищення закладового капіталу до торговельного реєстру і будуть брати участь в дивіденді від дня 1. січня 1926.

Надзвірна Рада.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родна фортеця, це певний захист
в добі лихоліття!

В середу дня 29-го вересня 1926 р.
о год. 8 й рано в Успенській церк-
ві (Волоська, при вул. Руській від-
правитись з нагоди 8-ої річниці
смерті бл. п.

о. пралата ЄВГЕНА ГУЗЛА

емер. проф. держ. учит. семінаря
Поминання Богослуження,
про що повідомляється крених і
знайомих.

РОДИНА.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський
хор під управою Петра Басенсько-
го у складі 30 осіб виступає:

Второк 28. IX. Долна.
П'ятниця 1. X. Дрогобич.
Субота 2. X. Дрогобич.
Неділя 3. X. Борислав. 193 40-2

Український Національний Хор
під управою Дмитра Котка:

Второк 28. IX. Рівня.
Середа 29. IX. Рівня.
Четвер 30. IX. Рівня.
П'ятниця 1. X. Тарнів. 529 8-2

Руханкове Тво „Сокол-Батько“
додає до загального відома, що з днем
1. жовтня ц. р. починає руханкові вправи
для таких відділів: члени, членини, стар-
ших учеників, старших учениць, мо-
лодших учеників, молодших учениць,
емиційної молоді — відділ муже-
ський, відділ жіночий, та відділ шерму.
Вправи вестимуть виконавці провідники у
відповідній і заосмотреній у все руханко-
ве приладдя сад. Зголошення приймає
Канцелярія „Сокола Батька“ Руська 10.
шоденно від 10.—1. рано, та від 4.—7.
попел, та уділяє вичерпуючі інформації.
До всіх, що розуміють вагу фізичного
виховання в житті нації кличемо: Зголо-
шуйтеся численно на вправи, зголошуйте
знайомих та діти. — Руханкова Секція
„Сокола-Батька“ 613 1-3

Спростовання. Загальні Збори філії
Союзу Українок в Яворові, що мали від-
бутися 3. жовтня ц. р. відбудуться дня
10. жовтня ц. р. о год. 4-тий пополудні в
салі Бесіди. 609 1-1

Бережани, селя „Наді“ п'ятниця 1.
жовтня 1926. Концерт — виймки з опер.
Хори і соля з симфонічною орх. 1) Вахня-
нини — Титар, 2) Овсод — Рави, 3) Verdi
— II Trouvatore, 4) Сіниской — Роксоля-
на, 5) Wagner — Lohenglin — Тарнівський.
Початок о год. 8. вечером. Ціни місць від
50 сот. до 2-зол. — „Бережанський
Бояк“ 616 1-1

Виділ фінанс. Товариства „Просві-
та“ в Ходоріві визнає отрим. п. Остана
Білинського, б. урядовця при філії
до негайного надіслання до філії пись-
менного звітлення зі своєї діяльності
при філії. 607 1-1

Виділ фінанс. Товариства „Просві-
та“ в Ходоріві визнає отрим. п. Остана
Білинського, б. урядовця при філії
до негайного надіслання до філії пись-
менного звітлення зі своєї діяльності
при філії. 607 1-1

ДРІБНІ ОГолошення.

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю
— з хінського срібла у Маняля, Ко-
перника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж
— з хінського срібла у Маняля Коперника 14.
проти кіна Коперник. 432 10-10

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хін-
ського срібла у Маняля Коперника 14.
проти кіна Коперник. 432 10-10

ПАННА з учнів. II курс. учат. сем. кру-
гла сирота, приймає лекцію з народних
шкіл, може приготувати до гімн. евену-
ально помагати в господарстві. Ласкаві зго-
лошення до Адміністрації „Ціла“ під „Си-
рота“ 606 1-2

ОТСИМ уважаються військову кни-
жочку, виставлену через П. К. У. Ка-
луш на імя Альберт Штеклоуер річник 1933.
612 1-2

П'ОКІН з особнім входом для 2 панів
або пань з удержанням при вулиці
Вроновській ч. 8. I. поверх, офісини.
605 1-1

ПРИМУ негайно здібного хлопця на
практику в механічному ремеслі. — Ю.
Ломата, Сенкевича ч. 9. 618 1-2

ЛІЯ смертків до анайму гарний дім
мурований з господарськими будинка-
ми і двоморговим городом. Стація в міс-
ці 5 миль від Львова. Відомість в Адмін.
„Ціла“ 600 2-3

В КУТАХ потрібний кравець Українець,
добрий прикравач, котрий міг би влас-
ними силами заложити кравецьку робітню.
1-2

ВЕЛИКИЙ соняшний покій з харчем для
студентів при українській родині біля
університету (1 хвиля ходу). Зголошення
до Адміністрації „Ціла“ під „Соняшний
покій“ 611 1-3

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Найновіші плащі і сукні ЦЕЦІЯ ГАН

Львів, площа Смильки ч. 1а.
проти кіна „Марусянка“ поручає також
власну робітню. 610 1-10
Полекші в сплятах.

Бібліотека Т-ва „Просвіта“ Ринок, ч. 10 II. поверх

повновілює випозичання книжок від
1. жовтня в такі дні:
Понеділок і середа 4-6 по пол.
П'ятниця 1-2
Неділя 12-1

Для місських читальн, за порукою Виділів
гуртовне випозичання безплатно. Інформа-
ції в будні дні 8-11.
Бібліотека поповнена найновішими видан-
нями. 607а) 1-1

Перворядна кравецька робітня

в величезній повітовій місті пошукує
кравця — перворядну силу, який про-
вадив би робітню жіночих і мужських
одягів, знав роботу кушнірську. Зголо-
шення з поданням успішій слати до кіна
жовтня ц. р. до Адміністрації „Ціла“ під
„Робітня кравецька“ 617 1-5

Конкурс.

на посаду управителя приватної
гімназії Українського Педагогічно-
го Т-ва в Чорткові з терміном 10.
жовтня ц. р. — Подання вносити до Го-
ловної Управи УПТ-ва, Львів, Ринок 10.
616 1-3

МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

Ф. Й. Любельські
Львів Рутівського 5. Тел. 48-70
поручає свіжого роду ШКИРИ,
ФУТРА мужські, жіночі і т. п.
переріби виконує після найновіших
фасонів. 589 2-10

Аматорським гуртком до відома!

Вже появилася в продажі оперета в 3-х
діях Кухаренко-Старийський:

ЧОРНОМОРЦІ

Ціна 1 зол. Партитура в ціні 10-80 зол.
Кингарня Наук. Тов-а ім. Шевче-
ня, Львів, Ринок 10. 2-3

Купно — Продаж — Заміна
„Моношко“ фортелянів
і Панів 13-13
Львів, вул. Зіморівича 10, Тел. 33-54

90 літ існуючий склад сукні
Ян Валлах і Син
Львів, Ринок ч. 33

поручає новості на мужські одяги,
костюми і жіночі плащі — з першо-
рядних фабрик бельських і ан-
глійських. — Добірний товар. — Вели-
чезний вибір. — Фабричні ціни.
424 б) 1-1

До адвокатської канцелярії в Уж-
городі (Підкарпатська Україна — Ч. С.
Республіка) приймуть негайно молоді, рет-
новані мундантку — Українку (евент.
ціну, що піше швидко і без блуду на
машині Аалер-даотастровій латинській
українській). Знаючи українську стеногра-
фію будуть мати першенство. Оферти і
докладним описом життя і висотою кади-
ної місячної винагороди слати на адресу
Д-р Іван Долинський, адвокат в Уж-
роді Ч. С. Р. 608 1-3

Ширіть наш часопис

виставляючи клінч національного визволення, ставлячи його на першому місці, тим самим протиставляючи соціальному визволенню українських мас, тим самим виступаючи проти тези: разом з соціальним визволенням наступає національне.

Знову визначний член соціалістично-радикальної партії С. Жук, розглядаючи на сторінках "Громадського Голосу" в статті "До характеристики громадсько-політичних відносин" українські політичні партії, теж "роздає" УНДО.

Ця партія — пише п. Жук — на всіх національно-українських землях парохує асоцію лише три видних членів (посли Козубський і Хрущак та сенатор Черкавський); у своїх рядах УНДО об'єднує або білях власників або інтелігентів з буржуазними переконаннями. Чи є дійсно умови для розвитку УНДО на Волині? Немає, бо не маємо поміщиків, капіталістів та буржуазно-думуючої інтелігенції. Правда, ця партія старалася довести собі вплив на своїй програмі. Але соціальному селу в тій цілі, щоб воно усвідомило свої селянські інтереси, яких не можна погодити з інтересами поміщиків і буржуазії — потягне без сумніш улагод УНДО і втрату ним всяких впливів на селі. Залишаючи всю капіталістичну надбудову з високим і гнітом працюючих мас, УНДО з соціальної т чки погляду є реакцією і для українського працюючого народу шкідливе.

Виходить, що де помішки та капіталісти, там і УНДО. Де їх нема, як от на Волині, там вплив УНДО-а дуже непомітний. Однак п. Жук мабуть дуже слабо орієнтується в соціальному укладі західно-українських земель. Колиб ми навіть хотіли вірити на слово п. Жукові, то дійсність не дозволяє нам піти навмання за його твердженнями. Берім статистичні дані і порівняймо, чи слова п. Жука мають своє усунування в дійсності. Польська статистика з 1921 р. доказує, що земельних власників понад 50 гект. (майже до 90 моргів), які подали свою українську національність було у львівському воєвідстві 15, які разом посідали земельний простір 4.942 гект., в станиславівському воєвідстві було таких власників-Українців 25 з простором 4090 гект., у тернопільському воєвідстві — 18 з простором 4.420 гект., разом у Сх. Галичині було середніх зем. власників України 58, в яких посідали було 13.452 гект. землі. Пересічно на одного власника припадало около 230 гект. землі (400 моргів).

Як же представляється справа на північно-українських землях? В польському воєвідстві було таких власників-Українців 39 зі земельним простором 73.712 гект., а у волинському 150 з простором 111.454, отже разом 189 власників зі земельним простором 185.166. Пересічно на одного власника припадало 980 гект. землі (понад 1.600 моргів). Не говоримо про більших земельних власників в Волині й Поліссі, які приналежали до російської національності, а таких на Поліссі 79 з простором 312.630 гект. і на Волині 128 з простором 130.639 гект. А певно між ними шонайменше половина "малоросів". Отже де є поміщики, а тим самим і капіталісти, де є терен для поширення і поглиблення діяльності УНДО-а, колиб відповідало правді твердження, що воно об'єднує "більших власників", колиб воно заступало інтереси "поміщиків і буржуазії". А тимчасом на північно-українських землях, де якраз є поміщики й капіталісти (а не навпаки, як твердить п. Жук), УНДО поки-що не має більшого ходу. А за те там, в тій країні найбільш помітної української середньої (міщанської) земельної власності гарують всі соціалістичні партії, українські і може ще більше польські. Та й селянство там багатше, як у Галичині. І власне тут УНДО є найслабійшою українською партією, там поки-що найслабшою. Отже мусить бути инша причина пригожого ґрунту для розвитку УНДО-а в Галичині, яка одночасно є причиною непригожого ґрунту на Волині. Це національна свідомість, розбудова національного життя, розвиток української національної ідеї, яка не багується

Станіславівський Ярмарок

дасть нагоду учасникам випробувати знамениті вироби

ФАБРИКИ ЦУКОРКІВ

ФОРТУНА НОВА

Львів, Кордецького 23.

на "поміщиках і капіталістах", тільки на народній масі. І скоро народня маса на північно-українських землях приходитиме до більшої національної свідомості, то тим певнішим буде там ґрунт для розвитку і поширення УНДО-а. Отже не де капіталісти і поміщики, там і УНДО, але навпаки — де свідомо народня маса, там і УНДО. Поширення УНДО-а на північно-українських землях буде мирлом зросту національно-політичної свідомості української народньої маси.

Будучи партією загально-національною, організацією української демократії, заступником нації як цілості, УНДО не протиставить національних інтересів соціальним, ані не допускає відворотного протиставлення. Національні і соціальні інтереси українських мас воно трактує як нерозривну цілість, зводить їх до спільного знаменника. Здійснення національного визволення є одночасно й здійсненням соціального і навпаки. Коли що віпріжнює УНДО від інших соціалістично-українських партій, то те, що УНДО в основу своєї діяльності кладе інтереси українського народу, як цілості, себто в першу чергу інтереси українського селянства, як головної основи нашої нації, а инші партії, об'єднуючись на соціально-класовій основі, мають на приміті в першу чергу інтереси одної класи, без огляду на її національний склад (за винятком соціалістично-радикальної партії).

ВІДУКИ ДНЯ.

Треба подивитись, що воно за чудасія.

Московські гості до нас у Харків приїхали й до того артисти музичної студії Московського Художнього Академічного Театру...

Приїхали кватетом і аномсували про свої два концерти в театрі держдрами великими афішами.

Гості ті московські дуже люблять і відспівують у нас на Україні й українських пісень...

Нас, Українців, сильно дуже вразив український репертуар московської студії.

Такий вони оголосили репертуар, що досі ми його не чували...

Мають вони, за афішами, проспівати якоїсь пісні, що зветься:

— "Вісє вітер".

Очевидно, щось дуже интересне... Назва якась загадкова:

„Вісє вітер“...

„Вісє“... А хто „вісє“, чого „вісє“, на кого чи на що „вісє“ — а афіші не сказано...

Пісня „вісє“ — „вітер“... Знову так не зрозуміло: хто кого „вітер“?

Чи пісня того, як „завісє“, „вітер“, чи спочатку „вітер“, а потім сидить і „вісє“...

Взагалі, кажемо, має бути щось надзвичайне з нашогож таки українського життя.

Далі в програмі йде:

— „Шедрівка — (українская колядка)“.

НОВИНКИ.

— За пам'ятник Франка у Львові. Дня 24. вересня 1926. р. була делегація Комітету для вшанування 10-ліття смерті Івана Франка у президента міста п. Наймана і предложила йому пропам'ятні писма до міської ради, щоб назвати Валову вулицю — вулицею Ів. Франка і визначити сквер на Галицькій площі під будову пам'ятника Івана Франка. В делегації взяли участь голова Комітету М. Галушницький і член президії інж. В. Грач під проводом члена міської ради дир. д-р С. Федака.

— На засланні. Дня 5. серпня п. р. Український Соймовий Клуб висів до міністра освіти Суйковського інтерпеляцію в справі безосновного перенесення проф. д-ра Пеленського з Львова до Ярослава. Уряд „моральної санаші“, немов у відповіді на цю інтерпеляцію, щоб ще краще уможливити наукову працю нашому ученому, розпорядком львівської кураторії з дня 12. серпня п. р. за ч. П. 108 58/26 переніс проф. Пеленського з дня 1-го вересня п. р. ще далше на захід, бо до першої гімназії у Рівневі. Цей розпорядок є доказом особливої „опіки“ польської шкільної влади над українськими педагогами й ученими.

— З літературних новин радянської України. Харківська „Книгоспілка“ видала збірник присвячений пам'яті Франка, зі статтями: Р. Заклинського, С. Вітика, О. Гермайзе, О. Дорошенка, П. Филиповича, П. Кирилів, М. Барана і Е. Велічка. — крім цього повну бібліографію творів Франка складену бібліогр. інститутом. — У державним видавництві вийшли: новини Косини „В житях“, Д. Бедзика „До сонця“, гуморески О. Вишні „Лицем до села“, оповідання В. Худика „У полі боротьби“, опов. А. Кравченка „Як Сасько став червоноармійцем“. Київський поет видав у В-ві „Слово“ збірку поезій „Проростень“. З драматичних творів появилсь С. Мамонтова „Веселий хам“, П. Улагал-Красовського і М. Дубовського „Обзолотились“, В. Товстоноса „Скибині діти“ і „На хуторі“. Побідимського „Хубеане“ африканська песа, Карого „Селькорія“ і В. Муринця „Тарасків сон“ і „Розумна бабуса“. Недавно заснована „Віль-

НАДІСЛАНЕ.
За надіслане Редакція не відповідає.

Найбільший склад музичних інструментів, грамофонів і пліт.

МЕЛЬОДІЯ
Львів, Коперника 5.
Телефон 8-59 поручає шкільні скрипки зі скрипкою зод. 18-30. Гуртом і деталімо! Ціна на бажанні 602

на Академія пролетарської літератури" (скорочене: „Валдіте“) видає за свійкий збірник зі статтями М. Хвильового („Україна чи Малоросія?“), М. Йогансена, О. Слісаренка, О. Досвітнього, О. Повженка й ин. Всі ці статті починають боротьбу з неграмотністю, графоманією і провінціалізмом української сучасної літератури, висловлюючи потребу блищих взаємин в європейській літературі.

— Міжнародний конгрес сексуальної психології. Пічється він у Берліні у перших днях жовтня і буде першим цього рода конгресом. На ньому будуть зібрані олові столітніх дослідів при співучасті найвищих учених з Європи та Америки. З Вілія приїде у власній особі апостол ідеї відоможення проф. Штайнах. Ось кілька головних тем, які стануть предметом живої дискусії: нові правила педагогіки у зв'язку з проявами полового життя у молоді; полоза прістїтї хлопців і дівчат; сексуальні злочини, їх лічення і становинє законодавства; причини зменшення уродина; нові методи охорони вагітності; перові недуги жіноцтва у зв'язку з потребою продовження молодості; зміна старих поглядів моралі на сексуальні проблеми; полове життя первісних народів; сексуальна фізіологія білого і чорного жіноцтва; потреба нової суспільної гігієни. Можна без прибільшення сказати, що суспільні закони, яким ми підчинені, не знають допни навіть про істнування всіх цих проблем і сучасних потреб, здійснених в инших модерних державах.

— Пралія чести. Поединок в Польщі, як за середовічних часів, найкращим способом до випрання сльмазеної чести. Законі-законами, а чільні представники народу стрідають до себе у трагічних хвилинах, коли один з них, професор варшавської політехніки, образив своєю поведінкою жіноку міністра публичних робіт. На шасті, стріляють так поганю, що кулі не влучають і оба виходять з поединку чисті, мов після „онечої купелі“. А у Варшаві є ще там навіні денпикарі, які домагаються для них кари, тому, що поединок є заборонений!

— Жіноча недоля. Арештувати 25-літню дівчину з Винник, Деміну, яка задушила свою дитину і скрила в стодолі. Недостача в польській республіці відповідних законів для охорони нешлюбних дітей і захистів для дітей, яких матері не в силі утримувати — веде до шораз частіших злочинів.

— За прикладом графа Віндігреса, який хотів спасти Мадярину фальшивою валютою, пішли наші сільські 15-літні хлопці з бобрещого повіту. Зварич Дикий, пробуючи підробити дві монети по 50 сот. Не в вилучене, що вони хотіли продати ці гроші, так само, як спільники Віндігреса, своїм знайомим „на пам'ятку патріотичної акції“. Одночасно варшавська преса приносить звістку, що в однім домі наїшли під еходами 119 штук підроблених 5-золотівок.

тому не омняйте нагоди, виповніть негайно поміже замовлення і вишліть до фірми: 8-10 462

БАНКОВИЙ ДІМ
О. ГРИС
П'яла — 3-ого Мая 8.

Прому прислати негайно **П'ясові лютерії**: черток по 10 зол. подовшок по 20 зол. цільні по 40 зол. Малекотість в кюті зол. перешлю чеком П. К. О. — почтовим переказом — прошу писати за підписом. Імя і назвсько. Докладна адреса

На нові шляхи!

За життєву українську школу.

(Стаття надіслана.)

Наша школа, головню середня, переживає під цю пору важку кризу. Австрійська спадщина залишила нам кілька державних класичних гімназій і деяке число приватних — теж класичних гімназій (які до того тепер тримаються ще й давнього типу — з латинкою від першої і грецькою від четвертої класу).

За Австрії, коли йшло в Галичині суперництво між двома націями в справі відсоткового відношення урядництва, ті школи мали деяке оправдання, а при повному занедбанні української нації на полі промислу, торгівлі тощо, вони й вважалися єдиним нашим способом придбання верстан т. зв. інтелігенції. І хоч ті, авторені навіть у наших приватних школах, бюрократи, ставали бездушними і покритими машини бюрократичного устрою, далекими у більшій частині від духовних інтересів інтелігентної людини, всеж такі — силою інертності — наше громадянство заповнювало молодію гімназій, і коли говорили про приватні, творили їх шораз більше в надії на сподіване їх удержання, а ще більш з потреби конкурентного змагання з Поляками, які засипали своїми державними і приватними гімназіями всю Сх. Галичину — і той стан росту класичних гімназій при незмінних обставинах міг би вже дійти тепер до того, що гімназії повставалиб уже й по більших селах.

Змінені обставини поклали стрим тії гімназіоманії. Не тільки що не творимо нових, але й дали ми упасти цілому рядові давніх (Долина, Копичинці, Збарж, Буськ тощо). Що більше — чуюмо шораз частіше сумніви, чи треба нам і тих гімназій, що досі ще сак-так затрималися.

Ті сумніви подекуди оправдані. Конкурентний момент відразу відпав з хвилею, як польський уряд може удержувати кожну польську приватну гімназію й творити нові державні та підпомагати польські приватні в найменшій морі, для жиєньки урядовців і Жидів, яких сподіється прислати цим способом до польщини.

Таксамо недоцільний тепер уже й бюрократичний момент! Хіба, щоб обезкуривовувати націю, висилаючи її бюрократичну інтелігенцію на чужі національно терени і там даючи їй змогу пропадати для нації.

Один тільки момент остає у повній силі — середньої освіти, а якого не сміє резигнувати ні найменша частина нації, не то така сильна, як наша в Польщі, що чисельністю переходить не одну державну націю.

Біда в тому, що між трудовим селянством та ще більш сільським пролетаріатом, що творить основу західної вітки нашої нації і між її культурними верхами — духовними робітниками, які малиб право знайти для себе відповідну працю і можливість прожитку, як вільні, незалежні від державної служби громадяне, — велика пропадина. Немає свого купецтва, ремісництва, найрізніших віток промислу — немає людей, які сак-так зашквалени духовними цінностями, моглиб бути відбірними плодами духовних робітників. (Помінаю чисто матеріялістичний момент творення багатого середньої міської верстви громадянства!).

Таким способом перед людьми, що кінчать середню школу (гімназію) — заперті державною місією до бюрократичної праці і середньої освітою. Неменш запертий терен бюрократичної праці й для тих, що відбіються з трудом (матеріальні обставини!) — вищої освіти. А та така, вільна духовна праця не має свого відбіра — і таким способом в-одно ширшає трагедія людей, що шукали в середній і вищій освіті свого життєвого шляху. (Не згадуємо вже про майже повну невідомість науки в учительських семінаріях).

Ось де повна опрочаність тих сумнівів, що обхоплюють наше громадянство з приводу доцільності науки в гімназії, студії на університеті.

Але самі сумніви без шукання способів заради — це тільки свідчення нашої інертності. Що правда, можна тут і там почути гасло: „промислові школи!“ Я дозволю собі назвати його паперовим гаслом, бо воно не веде за собою ніяких промислових і торговельних шкіл, які, пристосовані до життєвих і фізичних умов окремих повітів, повставалиб у повітових центрах, оперті на весь повіт як джерело нового культурного нашого життя. Що більше, я переконався цього року підчас ферії, що й саме гасло творення промислових шкіл пусте; його кидається на вітер. Коли я додумався до потреби перетворити рогацьку гімназію в загально-освітньо-промислову середню школу й звернувся до інспектора промислового шкільництва Рідної Школи У. П. Т. по програму науки в промисловій школі, я дістав менш-більш таку відповідь: „Я піду зараз до Кураторії до візитатора промислового шкільництва й подбаю, щоб добути для вас план професійних шкіл. Досі я цього не мав у себе, бо ніхто з такою справою не звертався до нас. Ви перші!“

Плану я таки й не дістав і не про план мені ходять, але про фальшиве гасло поклику до основування промислових шкіл, до творення в Рідній Школі окремого інспекторату (може й виділу) промислового шкільництва, в якого канцелярії немає навіть плану існуючих промислових шкіл, не то, щоб була там творча думка, ініціатива, завзяття промощувати нові шляхи до творення нових типів шкіл!

Про це я — тільки мимоходом...

Думаю, що мусимо знайти спосіб на заповнення згаданого вище прогалини.

Доволі булоб важко при великій кризі Рідної Школи приступати з великим апаратом до творення нових професійних шкіл без переведення відповідної підготовки серед громадянства того повіту, де малаб повстати промислова школа, найбільш для даного повіту доцільна. (Будинок, учительські сили, знаряддя, учні, шкільні оплати).

З другого боку я вважаю би теж дуже недоцільним перетворювати без надуми класичні гімназії в промислові школи, як цього деяким бездушним інертникам забагається.

Уважаю, що можнаб використати всі наші приватні середні школи і то гімназії, як і учительські семінарії і то школи чоловічі, коедукційні й жіночі для того, щоб виворити поки-що посередній тип середньої школи, яку я назвав би: середньою школою загально-освітньо-професійною.

А саме Головна Управа Рідної Школи, яка вважає себе найвищим органом нашого приватного шкільництва, повинна зайнятися виготовленням програми цього нового типу шкільництва і приновити його, з угляденням місцевих обставин, у кожній нашій приватній середній школі.

Я дозволю собі висловити свою думку у цій справі.

Перш усього з огляду на уможливлення учням нашої приватної середньої школи комбінованого типу доступу до університетських студій, належалоб взяти в цій школі характер гімназії, однак з тим, що вистане, коли одна найсильніша — в даному разі рогацька — залержить тип класичної гімназії (давнього типу), бо вона при більшій розвинутих і при напливі молоді до неї може легко перевести в паралельних відділах тип математично-природничий. Це

**Найбільший вибір
благатних товарів,
МУЖЕСЬКОГО СУКНА**

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

п'явів, вул. Галицька 10.

Флія в Тернополі, Дрогобичі,
468 Стрию 7-16

інші гімназії требаб переміняти в школи середні (гімназії) типу найбільш підходящого до вимог життя (гуманістичні то що, розуміється, колиб ходило про задержання прав державних шкіл). Це так би сказати ліній найслабшого опору, бо при дрібні ініціативі в цій справі можнаб випрацювати зовсім новий тип — (частину його загально-освітню), який моглоб затвердити міністерство (з огляду на права державних шкіл), або колиб ми з них арезигнували, моглоб ми поставити зовсім своєрідні основи під таку школу. (Вся справа тільки в т. зв. іспиті зрілості екстерністів з огляду на університетські студії).

Нова у цьому типі школа булаб професійна її частинка.

І тут треба шукати основ у тому, що вже є в наших школах. А саме майже всюди є, або повинні бути т. зв. шкільні робітні (столярська, переплетнича, шевська, кравецька, шлюсарська і т. п.). Ходилоб тільки про обов'язкове введення при кожній середній школі споріднених відділів робітень (столярство, різьбярство, токарство, ковальство, обробітка каменю, — або: столярство, кошикарство, — або: кравецько, шевство — хоч ці два відділи моглоб бути всюди заступлені — і т. п.), що важніше: перетворення їх з роду забавки або спорту в професійні робітні.

Професійна наука в промисловій школі обіймає час трьох років праці. Той матеріал трьох років можнаб розложити в загально-освітнє професійній школі на час шістьох років (класи III—VIII) або навіть усіх вісьмох, при тому в кл. I—II. Йшлаб технічна підготовка (з огляду на вік молоді 10—13 літ), а саме рисунки, наука зручності — загальна, але вже з угляденням професійної програми даної школи.

При розложенні самої професійної освіти з трьох на вісім років науки скоротилосяб час денної праці в царині професійної освіти на одну третину або чверть частину того, що їй присвячується в професійній школі і таким способом можнаб без шкоди для здоров'я молоді, без зайвого перетягування її досягти в загально-освітній частині всього, що дає тепер гімназія, в професійній усього, що дає промислова школа.

Розуміється булоб це зі шкодою для спорту, гри в карти, безшліного волокитства, ну і може белетристичного читання — зовсім без шкоди, коли те читання обмежується до бульварної лектури. Молодь булаб може менш фантастично настроєна, але за те більш реально підприємчива.

Користи? Людина кінчить середню школу й має доступ до університетських студій. Але й кінчає рівночасно промислову школу й має в руках спосіб прожитку: ремісло. І скільки то матурістів, що ждуть на занесення „Numerus clausus“, моглоб відразу ставати челядниками — добре платними — в ремісничих варстатах.

Мало того: при школах мусілоб повстати ремісничі кооперативи, в яких працювалиб матурісти тих шкіл. Це булиб наші національні промислові підприємства, від яких до кооперативного фабричного промислу тільки один крок. Бо цеж усе булиб люди із середньою освітою, з матурою, з доступом на чимі технічні школи — це бичає ча-

ша нова творча інтелігенція, якої протиставленням уважимо мертве, бездушне, гниле сьогоднішнє урядниче інтелігентство! Тільки сміливо:

На новий шлях у школі! Об'єднати тісно гімназії в народні школи в єдину школу. Програмою праці перетворити загально-освітні школи в школи: загально-освітньо-професійні. Досягнемо цим способом нового ідеалу, створимо українську єдину трудову школу!

Єдину трудову школу! Ідеал волевільних націй на полі шкільництва. Тільки пристосований до наших важких життєвих умовин. Ту працю в школі, те трудове гасло, яке у інших багатіших народів має нати вишколення духовних і фізичних сил молоді, ми повинні заступити гаслом доцільності відповідно до умовин нашого життя. Трудове не для спорту, забавки, — трудове для практичних життєвих досягнень.

Антін Крушельницький.

Борімея з темнотою!

Застрашувальний відсоток неграмотних між нашим народам.

По даним польської статистики з 1901 року є в Польщі ні більше ні менше: 6,581,307 неграмотних, коли рахувати і від 10 літ вгору. З той суми є 1,051,400 неграмотних у віці від 10—14 літ, 751,749 у віці від 15—19 літ, 1,023,191 у віці від 20—29 літ, 918,137 у віці від 30—39 літ, 1,835,302 у віці від 40—49 літ і 1,000,748 у віці від 50 літ вгору.

По віроповіданню неграмотні в Польщі діляться так: римо-католики — 3,087,336 або 24,7 проц. загалу населення тих віроповідань, греко-католики — 1,174,664 або 48,4 проц. загалу греко-католики, православні — 1,571,962 або 72 проц. загалу православного населення, євангелісти 95,058 (12,5 проц.), Жиди 626,073 (28,3 проц.), інших віроповідань 25,112 (41,6 проц.).

Наведені цифри щодо нашого народу справді застрашувальні. Бож скільки неграмотних у нас виносить загалою понад 60 проц. коли містим між євангелістами і ледви 12,5 проц. між римо-католиками 24,7 проц. між Жидами 28,3 проц. неграмотних. Як далеко ми позаду тих народів!

Розуміється, льняна частина мимі тог сучасного стану не у нас, а в тих кращих обставинах, в яких приходиться нам жити. Виною тут передовсім оті освічені „культуреґери“, що від віку окупилися нашою просвітою, нашою школою так, що ми дійшли до безліччя грамотних, до 60 з горою відсотків аналізавати.

Але дивлячись на цей страшний стан, на це „царство темрини“ серед нашого народу, годі здержатися від уваги, що й самі малома присягаємо увазі такої страшному пороком, як неграмотність. Особливо в останніх роках не мало виїзди ширшої, планової акції в напрямі розбурювання неграмотності. Тому застерігаю на цю справу вже тепер увагу українського громадянства. Найближча зима повинна бути використана якнайінтенсивніше на планову працю з метою знищення найбільшої зливи нашого народу: його неграмотності.

До спільного знаменника.

Об'єднанські адепти соціалістичної партії.

VI.

Наші замітки на тему об'єднанських здантів серед народницько-соціалістичних партій спершу можуть викликувати враження, що ми їх побороємо, що ми їм протиставимося, що з національною точкою погляду вважаємо шкідливим таке об'єднання. Навпаки, з ширшого погляду вважаємо таке об'єднання корисним, додатним, доцільним. Не саму ідею об'єднання побороємо, тільки виступаємо проти негативних цілей наміченого об'єднання. Бо коли основою об'єднанських здантів має бути побороювання УНД-а, української національно-політичної організації, яка на собі плечач несе гріз роботи серед українського громадянства, то — очевидно — мусимо вважати таку вихідну точку за негідну з національними і навіть соціальними інтересами нашої нації.

Бажаючи дати теоретичну основу для своєї акційно-офензивної точки проти української національно-демократичної, преса об'єднанських настроєних соціалістичних партій — сак — і так перелицьовує УНД-а. Нос, Мадіка твердить, що УНД-